

POSUDEK

Filová, Viktorie: Vliv Rámce pro africkou migrační politiku a Akčního plánu U na migrační politiku vůči uprchlíkům v Zambii. Hradec Králové: Filozofická fakulta (diplomová práce), 202, 79s.

Diplomantka si zvolila zajímavé a v posledním desetiletí velmi aktuální téma, africkou migrační politiku. Přestože se zdá, že africká migrace mířící do Evropy je z pohledu současného politického vývoje klíčová, málokdo si uvědomuje, že tzv. vnitřní migrace (pohyby afrického obyvatelstva v rámci různých afrických regionů) je pevnou součástí dlouhé africké historie a je jí věnována silná pozornost v legislativě nejen jednotlivými státy, ale i mezinárodními africkými organizacemi jako je např. Africká unie.

Téma je jednoznačně vymezeno geograficky (jedná se o migraci uprchlíků do jedné vybrané země, Zambie), časově pokrývá poměrně rozsáhlé období od roku 1900, nicméně hlavní pozornost je věnována této problematice především po roce 2000. Tématem není jen vlastní migrace, ale především i definování hlavních příčin a důvodů, proč se uprchlíci rozhodují k migraci do Zambie, která spíše patří k těm chudším africkým zemím.

Celkové pojetí diplomové práce je velmi zajímavé, diplomantka volí nejen tradiční metody výzkumu a práce s odbornou literaturou a prameny, ale výzkum je obohacen o rozhovory s velkým počtem uprchlíků z okolních zemí žijících v Zambii a dalších osob zabývajících se touto problematikou. Cíl práce není příliš ambiciózní, při zvolené metodě a zřejmě získaným informacím mohl být výzkum jistě mnohem rozvětvenější.

Diplomová práce je zakotvena v koncepčním rámci push-pull, nicméně rozhodující z pohledu diplomové práce je zejména vymezení výzkumného designu. Zvolená metodologie odpovídá stanovenému výzkumnému cíli.

Struktura textu je přehledná a logická, jednotlivé kapitoly a subkapitoly na sebe přirozeně navazují, texty kapitol jsou vyvážené a logicky uspořádané. Úvod diplomové práce je mírně nevyvážený, když autorka věnovala několik stran vysvětlení výběru tématu a významu dané problematiky z hlediska současného politického vývoje v Africe. Následně však věnuje již pozornost všem ostatním formálním náležitostem úvodu, jako je vymezení hlavního a vedlejších cílů, teoretickému zakotvení, metodologii a struktuře diplomové práce. Části věnované současnému stavu výzkumu migrace mohla být věnována hlubší analýza. Nicméně jinak úvod splňuje všechny formální požadavky a splňuje svůj hlavní účel, vzhled do výzkumu a vysvětlení postupu výzkumu.

Závěr práce není nijak rozsáhlý, je tvořen celkem dvěma stranami. Zde mohla autorka mnohem více shrnout dílčí závěry a spojit je do celkového hodnocení výzkumu. Z formálního hlediska však závěr obsahuje odpověď na

hlavní výzkumnou otázku a hledá i odpovědi, proč zambijská vláda volí daný přístup k uprchlíkům.

Práce se zdroji je nadstandardní. Autorka použila poměrně velké množství relevantních pramenů a sekundárních zdrojů, výzkum se opírá o velké množství empirických dat získaných formou otevřených rozhovorů. Právě tato metoda přináší diplomové práci punc zajímavosti a neotřelosti. Ve výzkumu nešlo jen o formální porovnání dokumentů Africké unie a zambijské uprchlické legislativy, ale právě rozhovory s uprchlíky a dalšími osobami pracujícími s uprchlíky umožnily nahlédnout do skutečné hloubky této problematiky.

Autorka má vynikající schopnosti interpretace, je schopna z rozhovorů vytáhnout podstatu problému, dobře vyhodnotit odpovědi respondentů a logicky je začlenit do struktury svého výzkumu. Dílčí a konečné závěry diplomová práce jsou dobře vyargumentovány a opírají se nejen o zambijskou legislativu, ale i praktickou politiku a názory respondentů.

Po formální stránce je diplomová práce víceméně v pořádku, oponent nenašel větších gramatických chyb či pochybení (diplomantka občas bojovala s vloženými větami), ale jinak práce neobsahuje žádné hrubé gramatické chyby. Podobně i stylistika je na vysoké úrovni, diplomová práce se čte snadno, je srozumitelná, čtivá. Oponent měl jen malý problém s použitím slovesa „hostují“ či „hostující“, domnívá se, že termín „hostí“, či podle významu a smyslu věty např. „nabízí pohostinnost“, „útočiště“, atd. je mnohem vhodnější. Autorka pracovala jen omezeně s poznámkovým aparátem (30 poznámek), většinou jen pro upřesnění či doplnění základního textu. Celková úprava diplomové práce je na dobré úrovni.

Součástí diplomová práce je i příloha, která obsahuje řadu zajímavých mapek (autora zaujalo zejména zobrazení tras uprchlíků z různých zemí) a tabulek. Možná by si text zasloužil i větší zamyšlení nad vlnami uprchlíků z jednotlivých zemí včetně významných výkyvů (šlo o reakci na vnitropolitický vývoj v jednotlivých zemích? Mohla by diplomantka tomuto problému věnovat při závěrečné obhajobě pozornost?)

Závěrem musím konstatovat, že jde o vynikající diplomovou práci, autorka zvolila zajímavé téma, vyrovnala se dostatečně s teorií, díky rozhovorům mohla opřít své závěry o postoje respondentů a tím dostala diplomovou práci na vyšší úroveň, než je obdobné u těchto výzkumných témat. Práci doporučuji k obhajobě.

Doc. PhDr. Vlastimil Fiala, CSc.
Olomouc, dne 22. května 2020